

NÚMERO **17**
La Lloca
Revista anual de l'Associació
Cultural d'Antella Cilim

Dipòsit Legal: V-4628-2005
Edita: CILIM,
Associació Cultural d'Antella.

Col·labora:
Ajuntament d'Antella

www.antella.es

Portada i il·lustracions:
Mario Donderis Solano, tècnica
d'aquarel·la, amb aigua del riu
Xúquer

Assessors lingüístics:
Isaïes Minetto i Gozálvez
Joan Josep Conejero i Noguera

ISN:
2530-4224

La lloca a la web:
<http://www.cilim.org/revista-de-la-associacio-p-152.htm>

La Lloca permet la reproducció total o
parcial dels textos, sempre que
s'indique la procedència i l'autor.

Maquetació i impressió:
Set i Set gràfiques. Tel. 962970201

SU MA RI

- 2 1. Presentació
- 5 2 L'aigua i la teoria del col·lapse, de *Joan Josep Conejero i Noguera*.
- 16 3 Afluents del Xúquer, de *Roger Pons Vidal*
- 27 4 Les riuades al riu Xúquer, de *Joan Francesc Herrero i Piqueres*
- 39 5 Vocabulari hidrològic, d'*Isaïes Minetto i Gozálvez*
- 46 6 Estudi de la Sèquia Particular d'Antella, d'*Alejandro Conejero i José Enrique López*
- 56 7 El rec per degoteig i la Sèquia Particular d'Antella

PRESENTACIÓ

INTRODUCCIÓ

Al cementeri dels anglesos, a la ciutat de Roma, hi ha un epitafi dedicat al poeta anglès John Keats, mort de tuberculosi l'any 1821 que diu: «Aquí descansa un home el nom del qual fou escrit en l'aigua». De tuberculosi encara en morien l'any 1821 a Europa, quan aquí imperava la Santa Inquisició que no permetia escriure res sobre pedra, paper ni aigua, que posara en dubte la figura del poder, com ara mateix, sense exposar-se a la presó, la condemna i la mort. El foc inquisitorial, durant més de tres-cents anys, ho cremava tot: virus, llibres i idees.

Si el poeta anglès en feia una metàfora per referir-se a la fugacitat de la vida, de la mort propera i de l'oblit dels éssers humans, així com els seus escrits ho eren, de fugaços damunt l'aigua, què n'hauríem de dir ara pels munts de paper consumits, on escriu la premsa groga cada dia i dels milers de tones de pasta de paper de boscos triturats sencers i milers de tones d'aigua dolça per processar-les?

Ara mateix estem revisant unes velles fotografies en paper de cartolina, d'aquelles que ja no se'n fan, en blanc i negre, de fa 50 anys, que mostren els terrats, les teulades i els balcons del poble d'Antella nevats, amb mig metre de neu, de quan nevava a l'hivern i plovia a la primavera, coses ja tan exòtiques que les noves generacions les aniran oblidant així com ja han oblidat l'aigua, els peixos i les granotes que hi havia fa només unes dècades arreu de terme d'Antella, a hores d'ara ja convertit en un gran secà, i amb un sistema de reg d'aigua de riu que té els dies comptats, així com no tardarà molt a tenir-lo els pous d'aigua de reg del terme i el mateix pou de subministrament urbà.

Sembla com si la tragèdia es consolidara a cada passa de les busques del rellotge del temps. La nostra civilització comença a mostrar els primers indicis d'esgotament i negar-ho o evitar parlar-ne no ho farà desaparèixer, com ja sabem que mai no ha passat així.

La revista la Lloca, la número 17 del catàleg especial del 2020, dedicada a l'aigua, no vol ser un manual de supervivència en temps de tragèdia; el lector, però, podrà delitar-s'hi, mentre

ens arriba l'hora del col·lapse, entre els articles quasi arqueològics sobre les cròniques de les riuades del nostre riu per antonomàsia, el Xúquer, del temps aquell de quan tenia aigua i es feia notar embravit i castigador amb l'estultícia humana, o de la nostra ignota séquia particular del poble, que tant ens ha condicionat la forma de viure, la vida de l'espai urbà i rural i, també, el nostre pa de cada dia; ara, tanmateix, només convertida en un record, i on no podríem ni rentar els peus d'un Jesucrist extraviat en el camí de retorn cap a casa des del bancal de les oliveres regades més per les seues llàgrimes que no per la pluja llunyana.

Així mateix, hi trobarem el repertori dels antics afluents del riu Xúquer, ara també, convertits en autèntiques rambles eixutes tapades per l'enveja humana, l'asfalt contumaç i la construcció irreflexiva dels habitatges fora de tota lògica i racionalitat, afluents que, com un miratge en el desert, reapareixen quan l'acció de la Natura retorna a les seues lleres i de sobte, les rambles i pedreres del desert, s'omplin no d'aigua, sinó d'una allau de fang, rocalls, ruïnes i arrossegaments inextricables que ens fa deixondir del somni i ens deixa atabalats i confusos, com retornats d'un món irreal, inconegut i mai explorat.

Ens capficarem, tot seguit, amb el repertori de vocables que fins fa no res encara fèiem servir per emmidonar i entintar l'espai de perfums orientals, vinguts amb les tècniques dels primers dominadors de l'aigua salvatge per a l'ús humà, animal i de conreus i, ara també ja oblidats per les importacions agrícoles a gran escala en el món de la globalització; tots aquests i els altres articles de la nostra revista que el lector fulleja ara mateix, fan de bressol a l'article central, aquell que ens endinsarà en la denúncia de la flagrant inoperància de les administracions estatals, autonòmiques i locals davant dels grans emporis empresarials obsedits en el control de l'aigua, així com ja ho havien estat abans en el control de la terra i els recursos forestals i energètics.

«Cavallers, ara anem a per l'aigua!», sembla hom estar llegint entre línies en els fragments extrets de les conclusions del Dictamen de la Subcomissió d'Estudi sobre l'Aigua i el Canvi Climàtic, per cert, aprovat pel Ple de les Corts Valencianes el dia 18 d'octubre de 2018... Inoperància? No, més aviat caldria dir «mala fe». La re-feudalització de l'Estat es

fonamentarà en el control de tots els nostres recursos públics i drets adquirits, i passarà pel damunt de qualsevol llei autonòmica, article constitucional o prerrogativa eixuta, escrita sobre, ara sí, paper mullat, amb permís del públic lector per la lítote metafòrica i la ironia usada a col·lació.

I què ens quedarà davant de tot açò? Ja ens ho insinuava Sören Kierkegaard, el pensador danès quasi contemporani del poeta britànic de qui havíem parlat adès: la persona supervivent serà aquella que es reinventa i es repeteix i canvia de model de vida, no ja per repetir els mateixos eixos i esquemes viscuts fins el moment, sinó per transformar la «repetició» (el títol del seu llibre) en una vida amb un nou model ètic. A qui trobem, però, com sembla ser ben evident, en el nostre model de cada dia? Aquelles que no estan disposades a canviar de model de vida, les nostres administracions i els senyors feudals que les controlen i que pensen o fan creure que pensen que els recursos com l'aire, l'aigua, els boscos i els minerals són il·limitats, per poder, així, seguir practicant el mateix consum descontrolat «in crescendo».

Dissortadament, ni les llàgrimes d'un Crist desconhortat regaren les oliveres mil·lenàries, ni les d'una jove Greta Thunberg ablaniran l'ànima dels dirigents mundials que han estat escollits justament per no canviar el model i fer el que millor saben fer: ser autòmats repetitius com titelles televisius.

Més enllà de la rima fàcil, estimats lectors i membres de Cilim, hauríem de recordar que el «destí de l'ésser humà» no existeix del no-res, sinó que el llaurem nosaltres mateixos cada dia que passa, perquè si en una dictadura, els mitjans de comunicació de masses ens amenacen de traure els carros de combat al carrer si no som com s'espera que hem de ser, en una societat on «suposadament» es pot dir a les urnes com fer el canvi a la vida nova, hauríem de decidir quins dirigents ens administraran els nostres recursos cada vegada més esgotats i limitats; això serà, evidentment, si tenim clar que volem canviar de vida i de model ètic, cosa que ja no sembla ser tan «evident».

Que en gaudiu, doncs, de la lectura i de l'aigua fresca mentre encara en tenim, perquè si no podem fer perdurar gaire temps, si els escrivim damunt l'aigua, els nostres poemes més eixerits, ara ja sense aigua ni boscos ni recursos, provem fortuna, si més no, de no repetir els errors del passat i els que encara fem cada dia.

La junta directiva de l'associació Cilim.